

THE IMPORTANCE OF GAMES IN LEARNING MINIHANDBALL IN PRIMARY SCHOOL

Dan-Mihai ROHOZNEANU

Lecturer PhD, „Babeş-Bolyai” University of Cluj-Napoca
UBB University Center in Resita

Abstract: Education through play aims at training and socializing the student, without the student realizing that he is making an effort. He is not under any pressure; he progresses at his own pace and develops his ability to communicate with other colleagues. In this article we present aspects related to the game and its functions, the didactic game as a method used in the training process and the importance of the game in the physical education lessons in the primary cycle. We refer mainly to the motor learning contents specific to minihandball. We present the necessary steps to be taken to form the ability to play minihandball and the importance of games for learning minihandball.

Keywords: game, socializing, physical education, minihandball, fair-play, cooperation.

1. Jocul – activitate umană fundamentală

Activitate umană conștientă, jocul are caracter universal, permanent și polivalent. El reprezintă „principala modalitate de instruire și educare a copiilor”, vizând exersarea analizatorilor, a capacităților cognitive, stimularea afectiv-atiudinală și volitivă, dezvoltarea unor trăsături de caracter. (Nițulescu, 2013)

Jocul este „asociat cu vârstele copilăriei și ale dezvoltării psihofizice majore [...], fiind un spațiu al exprimării personale, al testării și exersării, într-un mediu securizant, a achizițiilor fizice și psihice, o opțiune generatoare de emoții pozitive, satisfacții și acumulări semnificative” (Glava, 2018), având un impact definitoriu în conturarea și prefigurarea personalității.

În literatura pedagogică românească, sintagma „joc didactic” reprezintă „un ansamblu de acțiuni și operații care, în paralel cu destinderea, buna dispoziție și bucuria pe care le stârnește, urmărește un set de obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală, fizică etc. a preșcolarului și elevului” (Neacșu, 2001). O experiență de joc poate deveni „un exercițiu de învățare în care copiii pot să fie situați în variate contexte ludice cu caracter formativ” (Chiș, 2018).

Valorificarea ideatică și practică a obiectivelor, principiilor și, îndeosebi, a învățământului – componentă primordială a procesului instructiv-educativ – este nemijlocit determinată de elaborarea și aplicarea creatoare a strategiilor, tehnologiilor și, îndeosebi, a metodologiilor didactice și de educație. (Bontaș, 2008)

2. Funcțiile jocului

Jocul îndeplinește numeroase funcții, între care menționăm (Răduț-Taciu, 2018):

a. *funcția de cunoaștere sau funcția cognitivă, informativă* are în vedere faptul că fiecare copil acumulează noi date, informații, cunoștințe, își formează și exersează un set

de deprinderi, priceperi și obișnuințe, sarcinile jocului orientând procesul cunoașterii (Bocoș, 2017);

b. *funcția adaptativă și formativ-educativă*, exprimată prin tot ceea ce copilul dobândește în planul personalității, prin participarea la joacă, la jocuri, pentru că jocul contribuie la formarea, conștientizarea propriei persoane, diminuarea egocentrismului și integrarea în mini-societatea de copii, îmbunătățirea capacităților intelectuale, fizice, a trăsăturilor de caracter, educarea spiritului de competiție, de fairplay, de dreptate;

c. *funcția de stimulare, dezvoltare complexă a personalității jucătorului* se exprimă cu precădere în jocurile dinamice, de mișcare, de competiție, de manipulare, fiind specifică vârstei copilăriei. Încă de la vârste fragede e bine să se cultive importanța mișcării, mijlocul cel mai eficient fiind practicarea efectivă a exercițiului fizic prin joc, deoarece prin joc este stimulată componenta motorie a personalității copilului.

d. *funcția cathartică, de echilibrare și tonifiere* face din jocuri activități de tip loisir și justifică faptul că jocul descarcă și reîncarcă potențialitățile personalității.

e. *funcția terapeutică*: jocul reprezintă un suport psihologic pentru tratarea unor disfuncții și chiar a unor patologii.

f. *funcția socială*: jocul reprezintă un element și un factor de socializare. Această funcție se identifică îndeosebi în jocurile cu reguli. Primele trăsături de caracter ale copilului încep să se formeze în contextul jocului; aici principalele modalități de relaționare sunt reprezentate de relațiile interpersonale.

Socotit „o școală a moralei în acțiune”, jocul „produce integrarea socială a elevilor prin implicarea participării tuturor la îndeplinirea scopului comun. Este cea mai simplă formă de organizare socială care cuprinde un colectiv, ai cărui membri își propun un scop comun, au aceleași interese, au un lider și se supun de bunăvoie unor reguli și luptă în vederea atingerii obiectivului propus, supunând intereselor comune pe cele individuale.” (Balint, 2005).

3. Jocul didactic

Jocul didactic este definit în *Dicționarul praxiologic de pedagogie* ca o „metodă folosită în scopul instruirii, educării și formării preșcolarilor și școlarii mici, formă fundamentală de activitate didactică, mijloc de realizare a educației copiilor mici. Jocul didactic permite realizarea de obiective corespunzătoare educației intelectuale, morale, estetice, fizice, tehnologice etc. într-o atmosferă destinsă, relaxantă, caracterizată de bună dispoziție și de bucurie. Specialiștii din domeniul educațional au fost interesați întotdeauna de această formă de activitate, cu multiple valențe formative” (Bocoș, 2017).

În funcție de scopul urmărit în educație și de subiecții asupra cărora acționează, jocul didactic poate îndeplini diverse funcții în procesul pedagogic: mijloc de instruire, metodă eficientă în procesul pedagogic, procedeu însoțind altă metodă de predare, formă de organizare a activității și vieții copilului. Jocul didactic este subordonat unor finalități didactice de învățare de noi cunoștințe, de fixare a unor cunoștințe predate, de aplicare a unor cunoștințe, de exersare a priceperilor și deprinderilor. Jocurile didactice pot lua forme diferite în funcție de tipurile de lecție sau în funcție de obiectele de învățământ (Popa, 2013).

Obiectivele formative specifice actului educațional pot fi atinse cu ajutorul jocului didactic, formă de activitate atractivă și accesibilă. Valoarea practică a jocului didactic derivă din faptul că, în procesul desfășurării acestuia, copilul are posibilitatea să aplice cunoștințele însușite, să exerseze priceperile și deprinderile formate în contextul diferitelor activități (Răduț, 2004).

4. Educația fizică în ciclul primar

În *Dicționar de termeni sportivi și de educație fizică* (Damian, 2016), educația fizică este definită drept „o activitate care valorifică sistematic ansamblul formelor de practicare a exercițiilor fizice în scopul măririi, în principal, a potențialului biologic al omului, în concordanță cu cerințele sociale. Caracteristicile sale sunt: a. este *fiziologică* prin natura exercițiilor; b. este *pedagogică* prin metodă; c. este *biologică* prin efectele sale; d. este *socială* prin organizare și activitate”.

Educația fizică și sportul reprezintă acele activități „care valorifică sistematic ansamblul formelor de practicare a exercițiilor fizice în scopul măririi în principal a potențialului biologic al omului în concordanță cu cerințele sociale” (Cârstea, 2000).

Conținuturile învățării la clasele I-IV sunt grupate pe domenii precum: elemente de organizare a activităților motrice; elemente ale dezvoltării fizice armonioase; capacități motrice; deprinderi motrice de bază, aplicativ-utilitare; deprinderi de locomoție, de manipulare și de stabilitate; igienă și protecție individuală; deprinderi motrice specifice disciplinelor sportive; dezvoltarea trăsăturilor de personalitate.

Deprinderile sportive elementare sunt „deprinderi cu structuri simple, aflate în strânsă legătură cu deprinderile motrice de bază, care aparțin unor probe și ramuri de sport accesibile elevilor din învățământul primar. Ele au menirea de a-i iniția pe copii în practicarea acestor sporturi, oferindu-le mijlocele tehnice elementare și regulile principale cu care să poată participa la jocuri și întreceri sportive organizate în lecții și în afara acestora” (Lupu Bangă, 2008).

La clasele I-IV, pentru minijocurile sportive sunt prevăzute: pasa; prinderea/preluarea; driblingul; procedeul de finalizare de pe loc și din deplasare; deplasările specifice; marcajul și demarcajul; așezarea în teren.

Pentru domeniul deprinderilor motrice specifice disciplinelor sportive sunt prevăzute cele:

- Specifice atletismului: alergarea de rezistență; alergarea de viteză cu start din picioare; aruncarea mingii de oină de pe loc, la distanță;

- Specifice gimnasticii acrobatice: cumpănă pe un genunchi; semisfoara; podul de jos; rulare: laterală, dorsală, pe piept și abdomen; rostogolire înainte din ghemuit în ghemuit;

- Specifice gimnasticii ritmice: balansări de brațe; variații de pași; întoarceri pe loc;

- Specifice gimnasticii aerobice: pași aerobici de bază;

- Specifice jocurilor sportive – jocuri dinamice și pregătitoare, specifice fiecărui joc sportiv predat: minibaschet; minifotbal; minihandbal; badminton; tenis de masă; tenis de câmp;

- Specifice sporturilor sezoniere: schi; patinaj role/ gheață; înot; șah; sanie. Lor li se adaugă regulile de bază ale sporturilor predate (Rohozneanu a, 2020).

5. Clasificarea jocurilor în activitatea de educație fizică

În activitatea de educație fizică jocurile sunt clasificate astfel (Farcaș-Vlăgea, 2018):

a. jocuri de mișcare (dinamice) – dezvoltă coordonarea, capacitatea de a percepe ritmul, orientarea în spațiu, starea emoțională pozitivă, încrederea în forțele proprii, sentimentul de prietenie și plăcerea de a lucra în și pentru colectiv. Ele consolidează mersul, alergarea, aruncarea, echilibrul, săritura, escaladarea, cățărarea. Jocurile dinamice contribuie la dezvoltarea fizică armonioasă a elevilor; dezvoltarea echilibrată din punct de vedere fizic și psihic; întărirea stării de sănătate; fortificarea și recreerea elevilor; creșterea capacității de efort; dezvoltarea acuității organelor de simț; buna funcționare a organelor vitale; dezvoltarea calităților motrice.

b. jocuri pregătitoare (ajutătoare) – inițiază elevii în însușirea unor priceperi și deprinderi specifice diferitelor ramuri de sport, perfecționând deprinderi tehnice și tactice și capacități motrice.

c. jocuri sportive – cu regulamente unice.

6. Jocul de handbal (minihandbalul) în ciclul primar

Handbalul este jocul sportiv cu cea mai mare accesibilitate la nivelul vârstei școlare (Scarlat, 2011). Minihandbalul este o activitate care se potrivește în mod deosebit mediului școlar, permițându-le elevilor să alerge, să sară, să arunce, să lupte și să-și dezvolte sentimentul de cooperare, de luare a deciziilor și de responsabilitate.

Simplificarea regulilor și reducerea numărului de jucători fac posibilă abordarea în cele mai bune condiții a abilităților așteptate din programele școlare. Este o practică sigură prin utilizarea de echipamente adecvate, ușoare și foarte accesibile (Rohozneanu a, 2020).

Minihandbalul cuprinde patru „blocuri” de noțiuni (Balint, 2005);

1. plăcerea de cunoaștere a sinelui (a propriului corp, a propriilor potențialități motrice și a altora cu care subiectul se află în relații de joc), a ambianței, a spațiului și timpului de joc, a diferitelor materiale folosite în jocurile motorii etc.;

2. dezvoltarea gustului pentru joc, selecționând cu colegii de echipă cele mai bune acțiuni pentru a juca mingea;

3. descoperirea și eficientizarea acțiunilor motrice în confruntarea cu un adversar care-l constrânge pe cel în cauză să-și mobilizeze resursele proprii pentru a anticipa mișcările oponentului, obligându-l să recurgă la „invenții gestuale”, fente și „înșelătorii”, toate cu scopul de a contracara crearea avantajelor situaționale de joc;

4. implicarea integrală și profundă a subiectului în acțiune prin mobilizarea tuturor resurselor energetice necesare derulării jocului atât din punct de vedere motric, cât și psihologic.

În ciclul primar este promovat interesul pentru procesul de alfabetizare și educare sportivă, îndeosebi cu privire la conținuturile de învățare motrică specifică

minihandbalului. De altfel, alfabetizarea fizică nu poate fi predată, dar poate fi încurajată și stimulată, iar educația fizică poate participa la aceasta, astfel ca, la sfârșitul lecției, fiecare elev să fi făcut un progres, să se simtă apreciat, având încredere în sine și stimă de sine (Rohozneanu b, 2020).

În plus, pe plan afectiv și mental, jocul de handbal contribuie la creșterea calității unui „mental” necesar performanței sportive (dorință de a câștiga, angajament total, preocupare pentru eficiență, combativitate, control emoțional, gestionarea nereușitelor, fair play etc.) (Rohozneanu a, 2020).

În ceea ce privește relațiile, copilul devine capabil să se joace cu celălalt, să-l înțeleagă și să se armonizeze cu intențiile lui. Prin cooperare, pot găsi soluții în anumite situații de joc, în funcție de parteneri/colegi și de adversari.

7. Etape pentru formarea capacității de a juca minihandbal

Pentru formarea capacității de a juca minihandbal, Balint (2005) consideră necesară parcurgerea a patru etape:

a. *acumularea de cunoștințe și deprinderi generale de mișcare*, care are în vedere următoarele deprinderi: ținerea cu două mâini și transmiterea mingii cu două mâini de pe loc prin aruncare scurtă și lungă; pasa scurtă de pe loc; pasarea mingii cu două mâini și cu o mână; aruncare la țintă fixă și mobilă.

b. *desfășurarea unor activități de joc* prin efectuarea de acțiuni cu mingea în prezența unui coechipier, etapă în care sunt propuse: învățarea pasei scurte și lungi, de pe loc; consolidarea pasei cu două mâini și cu o mână; inițierea în pasarea mingii în prezența unui adversar – precizia pasei; consolidarea driblingului din mers și alergare; consolidarea aruncării la țintă fixă și mobilă.

c. *aplicarea a ceea ce s-a acumulat în procesul instruirii*, în prezența unui adversar cu care să se confrunte, urmărind atingerea unui obiectiv operațional prestabilit. Sunt stabilite următoarele obiective operaționale: consolidarea deprinderii de a mânui mingea prin mijloacele specifice etapelor a și b: ținerea mingii cu două mâini; pasarea mingii la distanță mică sau mare, de pe loc și din mișcare; prinderea mingii cu ieșire; pasa scurtă și lungă din deplasare; pasarea mingii în prezența unui adversar; însușirea corectă a elementelor tehnice de bază și corectarea greșelilor apărute în executarea procedurilor tehnice; jucarea mingii și deplasarea pe spațiile libere ale terenului de joc pentru a asigura continuitatea pasării între coechipierii aceleiași echipe; însușirea fentelor de joc – a schimbărilor de direcție; formarea capacității de a colabora cu coechipierii pentru a învinge adversarul; învățarea regulamentului simplificat de joc.

d. *disputarea unei partide pe un teren regulamentar de minihandbal*, urmărindu-se: învățarea deplasărilor în spațiile din teren în prezența adversarilor; formarea deprinderilor motrice specifice jocului de handbal (elemente și procedee tehnice); dobândirea unor cunoștințe teoretice specifice despre jocul de handbal; învățarea regulamentului simplificat de joc, adaptat vârstei școlare mici; stimularea dorinței de întrecere, sportivitate, corectitudine sau, într-un cuvânt, fairplay.

8. Importanța jocurilor pentru învățarea minihandbalului

Îndeplinirea obiectivelor educației fizice și sportului, specifice diferitelor subsisteme ale învățământului sau ale eșaloanelor sportului solicită o gamă variată de mijloace ce sunt utilizate ca instrumente didactice (Rohozneanu, 2015). Între acestea, jocurile dinamice și cele pregătitoare.

În selecționarea, organizarea și aplicarea jocurilor într-un cadru organizat e nevoie să se efectueze câteva operații (Balint, 2005):

1. *Alegerea jocului* în funcție de: **a.** de sarcinile și obiectivele stabilite pentru lecția respectivă, realizabile prin joc (poate viza dezvoltarea unei calități motrice specifice jocului de minihandbal, formarea/consolidarea deprinderilor motrice specifice, educarea unei capacități psihice sau a unor conduite comportamentale) și **b.** de particularitățile de vârstă, sex, pregătire și dezvoltare fizico-motrică. Minihandbalul are un conținut motric accesibil, elementele de tehnică pot fi însușite prin jocuri specifice, are caracter formativ și creativ (situațiile motrice solicită modalități de rezolvare bazate pe problematizare și descoperire, pe baza deprinderilor motrice cunoscute).

2. *Amenajarea terenului, a materialelor utilizate în joc și organizarea colectivului de elevi* (pregătirea terenului de joc, pregătirea materialului de joc, formarea echipelor, alegerea căpitanilor, alegerea ajutoarelor, așezarea jucătorilor, explicarea și demonstrarea jocului, conducerea jocului, disciplina de joc, arbitrajul, dozarea efortului în cadrul jocului, sfârșitul jocului și stabilirea rezultatelor).

Pentru reușita jocurilor propuse în învățarea minihandbalului se recomandă:

- Definirea clară a obiectivului jocului și criteriile reușitei (concrete și ușor de identificat);
- Explicarea instrucțiunilor;
- Prezentarea în clasă a situațiilor care vor fi întâlnite în timpul jocului (folosirea materialelor scrise și vizuale);
- Alternarea cu regularitate a timpilor de joc și ai celor de schimb, insistând pe o durată importantă de activitate motrică;
- Adaptarea situațiilor propuse la răspunsurile elevilor (folosirea variabilelor);
- Repetarea aceluiași situații de joc de mai multe ori pentru a le permite elevilor să-și însușească cunoștințele;
- Pentru a intra mai rapid în activitate nu trebuie mărit numărul situațiilor, ci mai degrabă să se propună variante ale unui joc cunoscut, păstrându-le motivația, dar modificând instrucțiunile;
- Discuții cu elevii înainte și/sau după situația propusă;
- Propunerea unor roluri pe care elevii să le joace (arbitri, observatori etc.);
- Urmărirea regulilor de acțiune propuse de elevi.

Înainte de joc li se cere elevilor să reformuleze scopul situației, regulile de joc și criteriile de reușită. În timpul jocului se urmărește respectarea regulilor de joc și a celor de securitate, iar după joc este evaluat rezultatul pe baza criteriilor stabilite, se prezintă reușitele, dar și dificultățile întâmpinate și pot fi propuse anumite ajustări la reguli (de ex.: joc cu maximum două driblinguri, pentru a promova cooperarea).

9. Concluzii

Jocul este o activitate predominantă la vârsta copilăriei, efectuată de bunăvoie, cu dimensiuni formative plurivalente pe toată durata existenței umane, dar cu finalități diferite, date de vârstă, de personalitatea și de etosul cultural al fiecărui individ angrenat în joc (Catalano, 2020). În procesul instructiv-educativ, sarcinile unei activități didactice/lecții sunt realizate mai ușor prin joc, datorită caracterului emoțional pe care îl dă întrecerea. Atunci când cadrul didactic alege un joc, acesta va ține cont de obiectivele activității, de vârstă și de personalitatea elevilor, de mediul în care se desfășoară lecția, dar și de propria experiență. Tot cadrul didactic este responsabil cu coordonarea și monitorizarea activității, pentru ca aceasta să-și atingă obiectivele propuse.

În joc se formează o serie de trăsături de caracter (respectul față de coechipieri și adversari, combativitatea, exigența, voința, sinceritatea, cinstea, modestia). Pe lângă latura recreativ-distractivă și cea compensatorie, de refacere neuro-psiho-motrică, jocul folosit în cadrul lecției de educație fizică (în special pentru învățarea minihandbalului) formează la elevi capacitatea de a acționa în echipă, de a contribui la atingerea scopului comun al acesteia prin motivația, participarea, eforturile, priceperea, cunoștințele, abilitățile, calitățile fiecăruia.

Bibliografie

- Balint, Elena, *De la jocurile pregătitoare la jocul de minihandbal*, Brașov, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2005.
- Bocoș, Mușata, coord., *Dicționar praxiologic de pedagogie*, I-L, vol. III, Pitești, Editura Paralela 45, 2017.
- Bontaș, Ioan, *Tratat de pedagogie*. Ediția a VI-a revăzută și adăugită, București, Editura ALL, 2008.
- Catalano, Horațiu, Ion Albușescu, *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, București, Editura Didactică și pedagogică, 2018.
- Cârstea Gheorghe, *Didactica educației fizice*, ANEFS, București, 2000.
- Cerghit, Ioan, Ioan Neacșu, Ion Negreț-Dobridor, Ion-Ovidiu Pânișoară, *Prelegeri pedagogice*, Polirom, 2001.
- Chiș, Olga, *Specificul jocului didactic în ciclul preșcolar și primar*, în Horațiu Catalano, Ion Albușescu, *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, București, Editura Didactică și pedagogică, 2018.
- Damian Radu, *Dicționar de termeni sportivi și de educație fizică*, Iași, Editura PIM, 2016.
- Farcaș-Vlăgea, Cristina, *Eficiența jocurilor dinamice în lecția de educație fizică*, Bacău, Editura Rovimed Publishers, 2018.
- Lupu Bangă, Jeni, Nicolae Cojocaru, Al. Gheorghe, *Metodica predării educației fizice în ciclul primar*, Craiova, Editura „Gheorghe Alexandru”, 2008.
- Nișulescu, Lavinia, *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*, Reșița, Editura Eftimie Murgu, 2013.
- Popa, M., *Misterioasele fațete ale jocului*, Editura Universității din București, 2013.
- Răduț-Taciu, Ramona, *Pedagogia jocului. De la teorie la aplicații*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2004.
- Rohozneanu, Dan-Mihai, *Concepte teoretice care fundamentează pregătirea sportivă în handbal la juniori*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2015.

Rohozneanu, Dan-Mihai, *Methodological aspects regarding the teaching-learning of the game of handball in primary education*, în vol. „Paths of communication in postmodernity” Secțiunea: *Communication, Journalism, Education Sciences, Psychology and Sociology*, Târgu Mureș, Editura Arhipelag XXI Press, 2020. (Rohozneanu a, 2020)

Rohozneanu, Dan-Mihai, *Extra-curricular sporting activities, element for personality development*, în vol. „Identities in globalisation. Intercultural perspectives”, Secțiunea: *Social Sciences*, Târgu Mureș, Editura Arhipelag XXI Press, 2020. (Rohozneanu b, 2020)

Scarlat, Eugeniu, Mihai Bogdan Scarlat, *Tratat de educație fizică*, București, Editura Didactică și Pedagogică E.A., 2011.